

GASTRONOMIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA)

Maxmudova Nozimaxon Zohidjon qizi
Andijon davlat chet tillari instituti 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada gastromik turizm va uni rivojlantirishning lingvistik xususiyatlari Andijon viloyati misolida talqin qilinadi.

Annotation: In this article, gastronomik tourism and the linguistic features of its development are interpreted on the example of Andijan region.

Аннотация: В данной статье гастрономический туризм и языковые особенности его развития трактуются на примере Андижанской области.

Kalit soʻzlar: Gastronomik turizm, sayyoh, oshxona madaniyati, An'anaviy taomlar,

Gastronomik turizm, yoki oshxona turizmi, turizmning asosiy turlaridan biri boʻlib, asosiy maqsadi, sayyohlarning ma'lum bir mamlakatga sayohat qilishi asnosida, oʻsha davlatning milliy oshxonasi va ovqatlanish madaniyati bilan ham yaqindan tanishishidir. Gastronomik sayyoh, birinchi navbatda, madaniyatning ajralmas qismi hisoblangan, milliy va an'anaviy taomlarni, tayyorlash jaroyoni, dasturxonga totish usullari, ovqatlanish tartibi va pozitsiyalarini koʻrish bilan birgalikda, sayohat qilayotgan davlatining tarixini, iqtisodiyotini, davlat siyosati hamda mahalliy aholining eʼtiqodlarini oʻrganadi.

Gastronomik turizm, odatda ikki turga boʻlinadi;

1. Agroturizm, dala (qishloq) gastronomik turizmi; Sayohat qilayotgan davlatning, ekologik toza mahsulotlari (meva va sabzavotlar, poliz mahsulotlari, uzumchilik) ni, hosilini yigʻish yoki qadoqlashni oʻz koʻzi bilan koʻrish va mahsulotlarni taʼtib koʻrish tushiniladi.

2. Shahar gastronomik turizmi, mahalliy mahsulotlarni qayta ishlaydigan va ishlab chiqaradigan korxonalar, milliy taomlar tayyorlaydigan ovqatlanish shaxobchalarida, oziq-ovqat doʻkonlariga va boshqa obʼyektlarga, tashrif buyurib, ularni oʻrganish va taʼtib koʻrishni oʻz ichiga oladi.

Hozirgi kunga kelib dunyoning deyarli barcha mamlakatlarida gastronomik turizm

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Issue 1. January 2024

rivojlangan. Misol uchun Bolgariya va Fransiya uzumchilik va vinochilik, Germaniya, Belgiya, Avstriya va Chexiya davlatlarida pivochilik, Italiya, Shvetsariya va Gollandiya bo‘lsa pishloqchilikka ixtisoslashgan hisoblanadi.

Bizning, yurtimizning gastronomik sayohati ko‘plab xorijlik sayyohlarimiz tomonidan doim yuqori baholanib kelinadi. Shu bilan birga mamlakatimiz National Geographic tanlovida eng yaxshi gastronomik yo‘nalish g‘olibi sifatida e’tirof etilgan.

O‘zbek oshxonalarida ko‘proq qo‘y go‘shidan foydalanish mol va ot go‘shiga qaraganda kamroq foydalaniladi, cho‘chqa go‘shidan esa Islom an‘analariga binoan qo‘llanilmaydi. Bizning oshxonalarimizda eng mashxur taomlardan palov, manti, do‘lma, hasip, tandir nonlar tayyorlanadi.

Eng mazali non O‘zbekistonda. Ko‘pgina o‘zbek taomlari ochiq olovda (o‘choqda) pishiriladi. Jumladan, Andijoncha palovga yetadigani yo‘q.

Andijonda yog‘li va yuqori kaloriyali taomlarni iste’mol qilish odat tusiga kirgan. Ovqatdan so‘ng andijonliklar issiq choy ichishadi.

O‘zbeklar qo‘y go‘shini, mol go‘shini va ot go‘shini (ot go‘shidan kolbasa – qazi) iste’mol qiladilar. Asosan, Andijonda mol va qo‘y go‘shlari iste’mol qilinadi.

Andijonda mehmonlarni xushbo‘y choy bilan va nonni sindirib, kutib olishadi, mazali palov bilan esa kuzatishadi.

Maxsus choy marosimi (an‘anaga ko‘ra, “O‘zbek choyi” marosimida, mehmon oldida piyoladan choynakka uch marotaba choy qaytariladi, to‘rtinchisida esa mehmonga uzatiladi). O‘zbekistonning turli hududlarida choy ichish an‘analari bir-biridan farqli bo‘lishi mumkin.

Andijon viloyati O‘zbekistonning Sharqiy viloyatlaridan biri bo‘lib, gastronomik tourism nuqtai nazaridan ko‘plab farqlar va boyliklarni taklif etadi. Bu viloyat o‘ziga xos ta‘mi, taomlari va pazandalik madaniyati bilan e’tiborni tortadi. Andijon viloyatidagi gastronomik turizmning lingvistik xususiyatlarini quyidagicha umumlashtirish mumkin:

1. Til: Andijon viloyati O‘zbekistonning sharqida joylashganligi sababli o‘zbek turk tili mintaqaning asosiy tili hisoblanadi. Bu til gastronomik turizmga qo‘llaniladigan menyu va oziq-ovqat reklamalarida keng qo‘llaniladi. Turistlar mahalliy tilda uchraydigan tovush va harf xususiyatlarini aks ettirishi va sayyohlarga mahalliy lazzatlarni his qilishlari mumkin.

2. Ismlar va atamalar: Gastronomik turizmga oziq-ovqat va ichimliklarning nomlari hamda atamalari muhim ahamiyatga ega. Andijon viloyatida turli taom va

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Issue 1. January 2024

ichimliklarning o‘ziga xos nomlari bor. Bu nomlar mahalliy tilda uchraydigan tovush va harf xususiyatlarini aks ettirishi va sayyohlarga mahalliy lazzatlar haqida ko‘proq ma'lumot berishi mumkin.

3. Targ‘ibot materiallari: Andijon viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirish maqsadida turli reklama materiallaridan foydalaniladi. Ushbu materiallar mahalliy tillarda jurnallar, broshyuralar, veb-saytlar kabi turli ommaviy axborot vositalarida nashr etiladi. Tilshunoslik nuqtai nazaridan, mahalliy tildan to‘g‘ri foydalanish va mahalliy taomlarni to‘g‘ri tanishtirish muhimdir.

4. Retseptlarni tushunish: gastronomik turizmga sayyohlar mahalliy retseptlarni tushinishni va hatto mahalliy taomlarni o‘rganishni xohlashlari mumkin. Bunday holda, mahalliy tilni bilish juda foydali bo‘ladi.

5. Oziq-ovqat sayohatlari va seminarlari: Gastronomik turizmga oziq-ovqat turlari va seminarlari mashhur. Bunday tadbirlarda mahalliy tilni bilish sayyohlarga nima qilayotganlarini aniq tushunishga, mahalliy oshpazlar bilan muloqot qilishga va mahalliy oshxona haqida ko‘proq ma'lumot olishga yordam beradi.

6. Tarjimalar: Gastronomik turizmga menyu va aksiyalarda mahalliy taomlarni tarjima qilish muhim ahamiyatga ega. Turistlar mahalliy taomlar haqida ma'lumotga ega bo‘lishi va o‘z tanlovini amalga oshirishi uchun aniq tarjimalar amalga oshirilishi kerak. Gastronomik turizmni qo‘llab-quvvatlash uchun Andijon viloyatiga mahalliy tildagi taomlarni to‘g‘ri tarjima qiladigan tarjima xizmatlari kerak.

Natijada, gastronomik turizmga lingvistik xususiyatlari sayyohlar uchun mahalliy taom madaniyatini his qilishlari va mahalliy aholi bilan muloqot qilishlari uchun muhim ahamiyatga ega. Mahalliy til ko‘nikmalari sayyohlarga yanada boy gastronomik tajribaga ega bo‘lishga yordam beradi.

Foydalanigan adabiyotlar:

1. <https://uz.m.wikipedia.org>
2. <https://uzbekistan.travel>
3. L.Sh.Egamberdiyeva "Turizm" O‘quv qo‘llanma. - T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi" 2021. ISBN 978-9943-7686-1-1
4. Arminus Vamberi. Markaziy Osiyo bo‘ylab sayohat. - M.: sharq adabiyoti. 2003-yil.
5. Kamidov O. O‘zbekistonda turizmni rivojlantirishni boshqarishni taqdim qiladi: muammo va yechimlar. Monografiya. - T.: Iqtisodiyot, 2016-yil.
6. <https://www.uzbektourism.uz> <https://www.welcomeuzbekistan.uz/>